

Homeostas

Holger Nilsson
2022

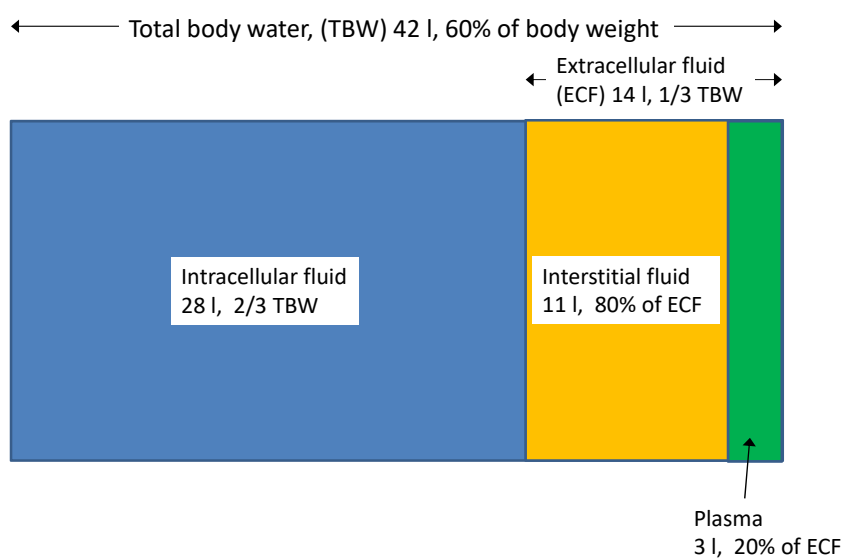
Människokroppen

- Öppet system
- I kontakt med delvis okontrollerad omgivning
- För att bibehålla organismens funktionsduglighet krävs kontrollsystem som bevarar adekvata förhållanden

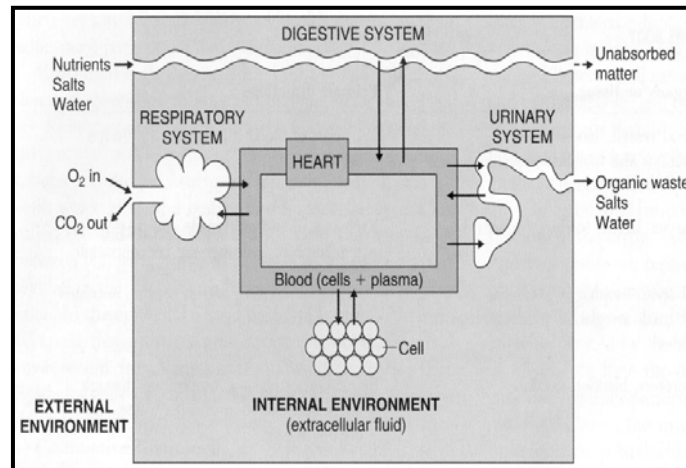
Tre sätt att betrakta organismen

- Vätske-”compartments”
- Ytor mot omgivningen
- Integrationsnivåer

Kroppens vätske-”compartments”

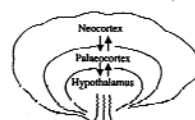

Ytor mot omgivningen

Integrationsnivåer

(I) CNS level (mental functions)

(II) Brainstem level (reflex control)

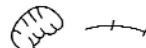
(III) Organ-system level

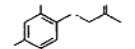
(IV) Cellular level

(V) Sub-cellular level

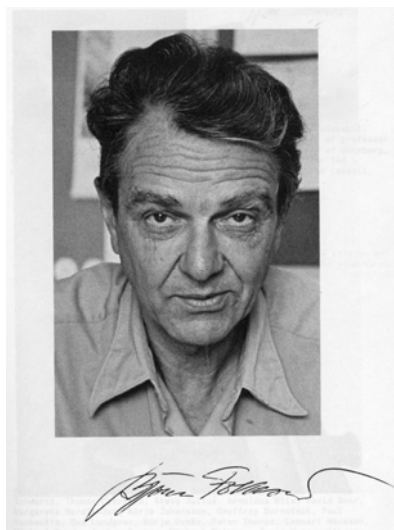
(VI) Macromolecular level

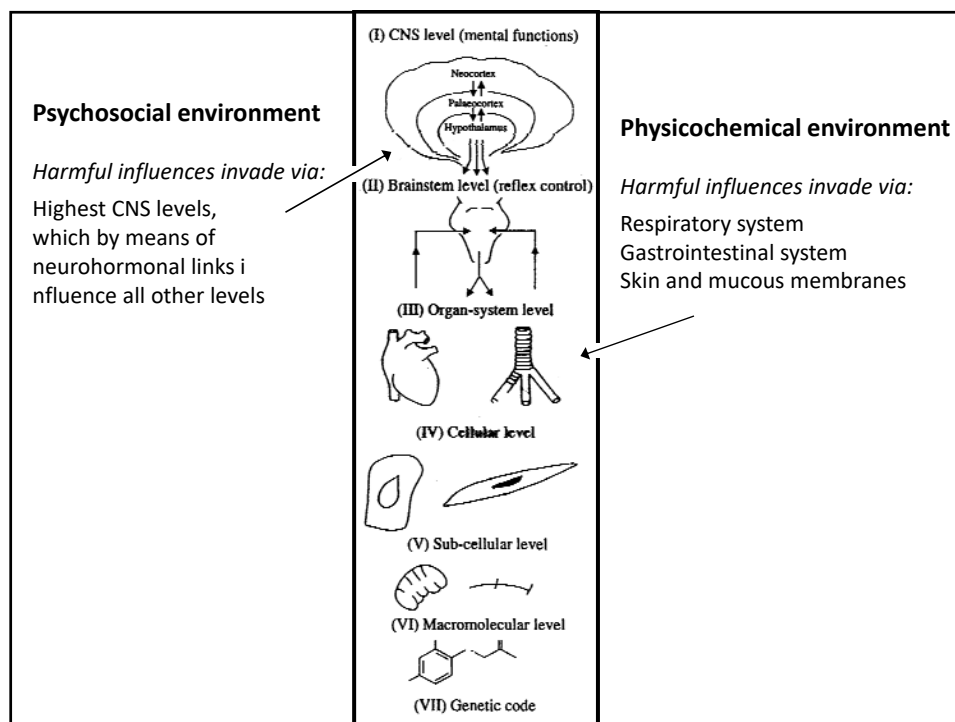
(VII) Genetic code

Björn Folkow 1921-2012

- Professor i fysiologi i Göteborg
- Neurohormonell reglering av kretsloppet
- Kärlförändringar vid hypertoni
- Myogen aktivitet i blodkärl

Acta Physiol.Scand. 1987

Claude Bernard 1813-1878

- Professor i fysiologi vid Collège de France i Paris
- Myntade begreppet "*milieu intérieur*" (inre miljö) och att kroppen strävar att hålla denna konstant
- Termoreglering
- Blodsockerreglering
- Tarmens roll i matsmältningen
- Interstitialvätskan

wikipedia.org

Walter B. Cannon 1871-1945

- Professor i fysiologi vid Harvard Medical School i Boston
- Formulerade begreppen *homeostas* och *steady-state* i fysiologin
- Röntgenkontrast
- Flight-or-fight response
- Känslor som orsak till handlingar
- Törstreglering

harvardsquarelibrary.org

Homeostas

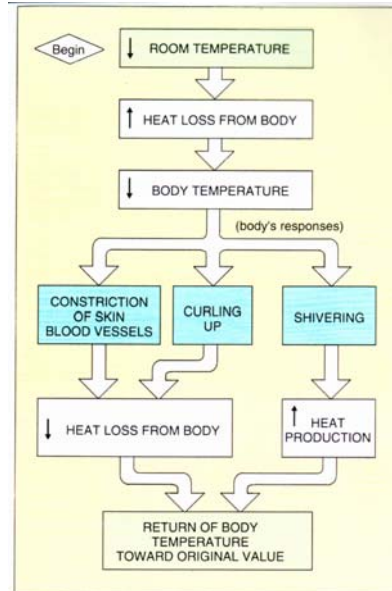
- *hómoios* lika, liknande
- *stásis* stopp, stillastående
- samlingsbegrepp för de mekanismer som tillsammans verkar för att hålla den miljö (*milieu intérieur*, extracellulärrummet) som omger alla organismens celler så konstant som möjligt.

(Nationalecyclopedin)

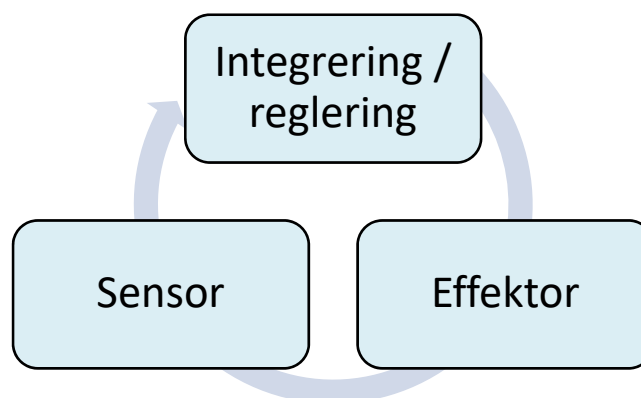
Två relaterade begrepp

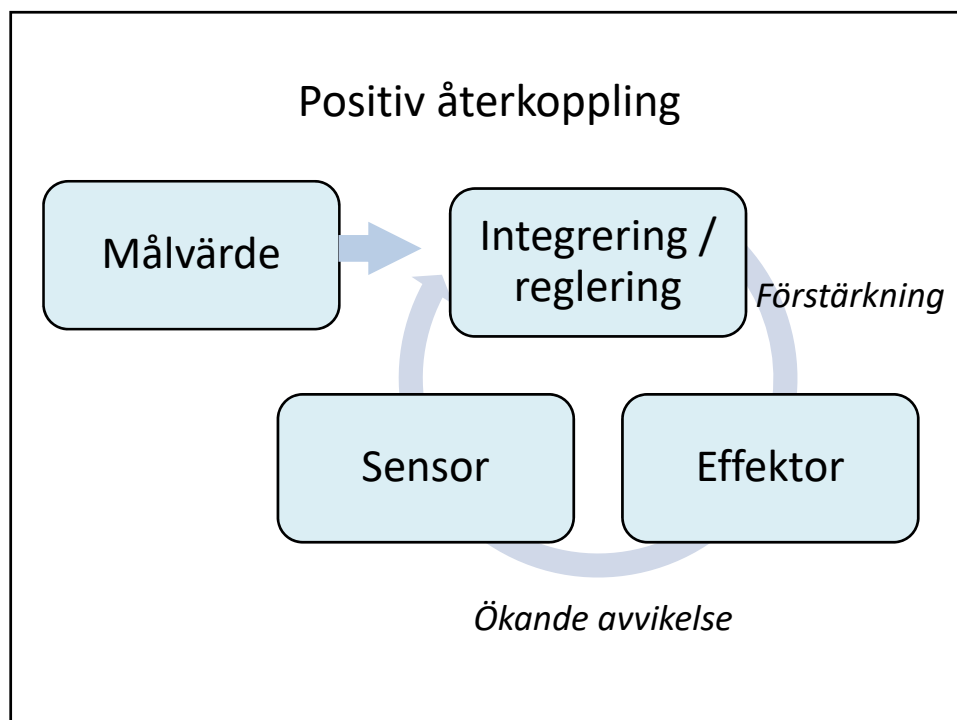
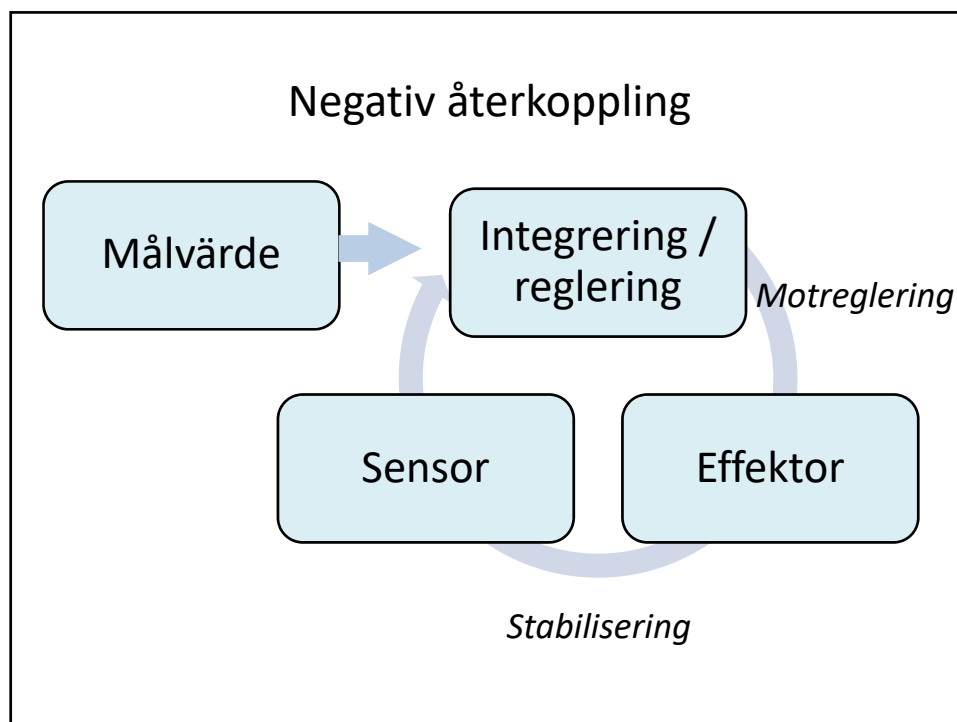
- Adaptation
  - Genetisk anpassning till en viss miljö
    - T.ex. ökenråttans förmåga att koncentrera sin urin
- Acklimatisering
  - Anpassning till en ny miljö
  - Ej genetiskt programmerad
  - Reversibel
  - Återgår till det normala när det utösaende stimulus har försvunnit
    - T.ex. Hemoglobinkoncentrationen vid vistelse på hög höjd.
    - Reversibel

Homeostas-exempel: Temperaturreglering

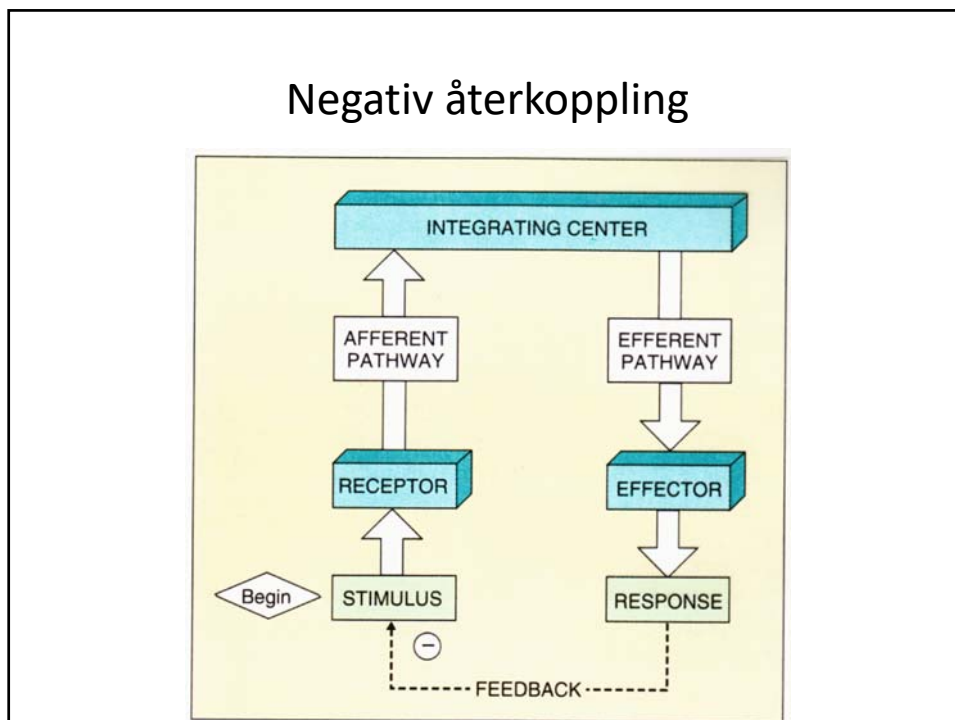
Återkoppling

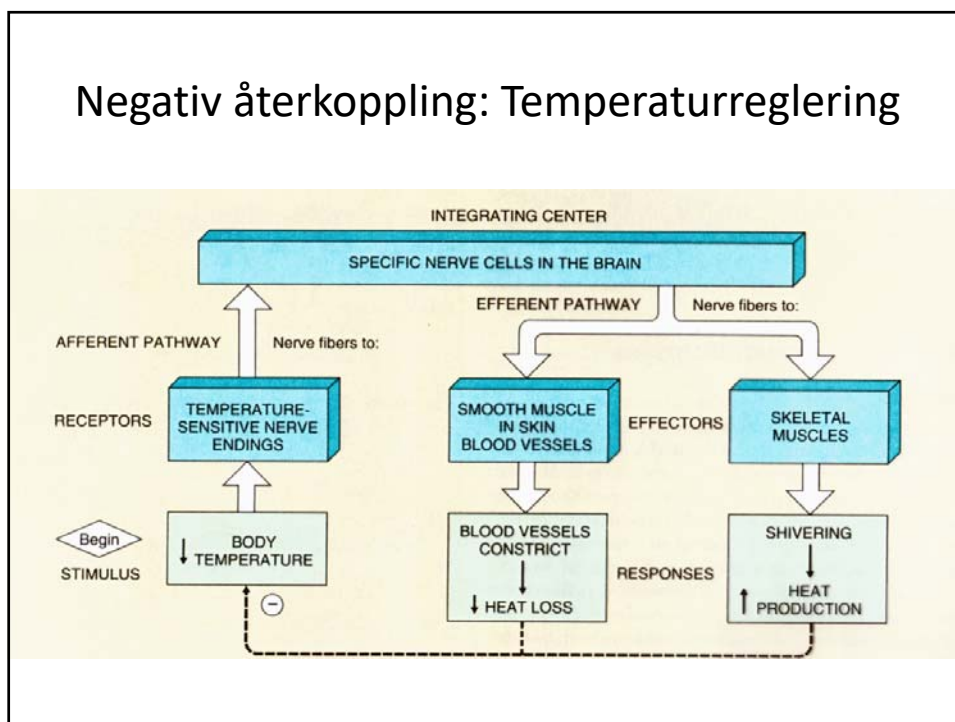

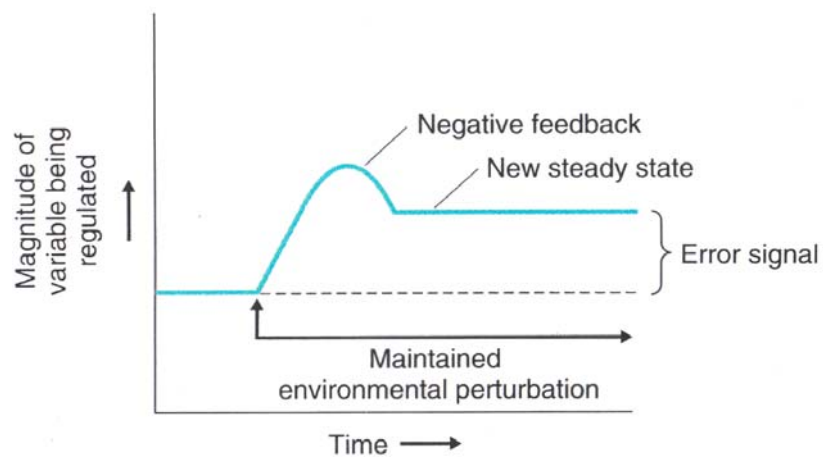
Negativ återkoppling

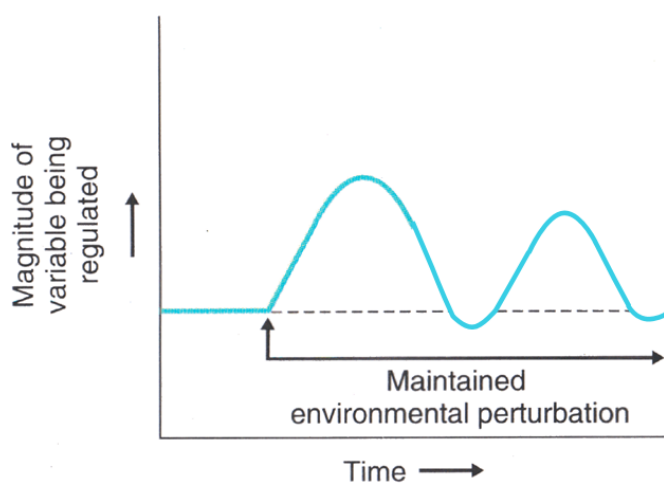
Negativ återkoppling: Temperaturreglering

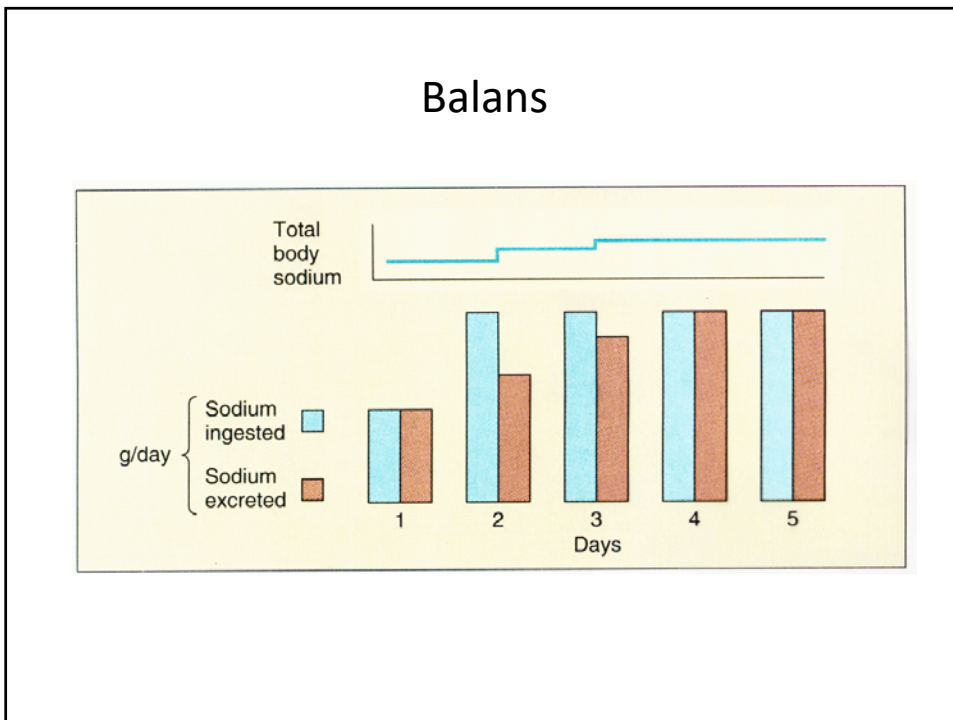
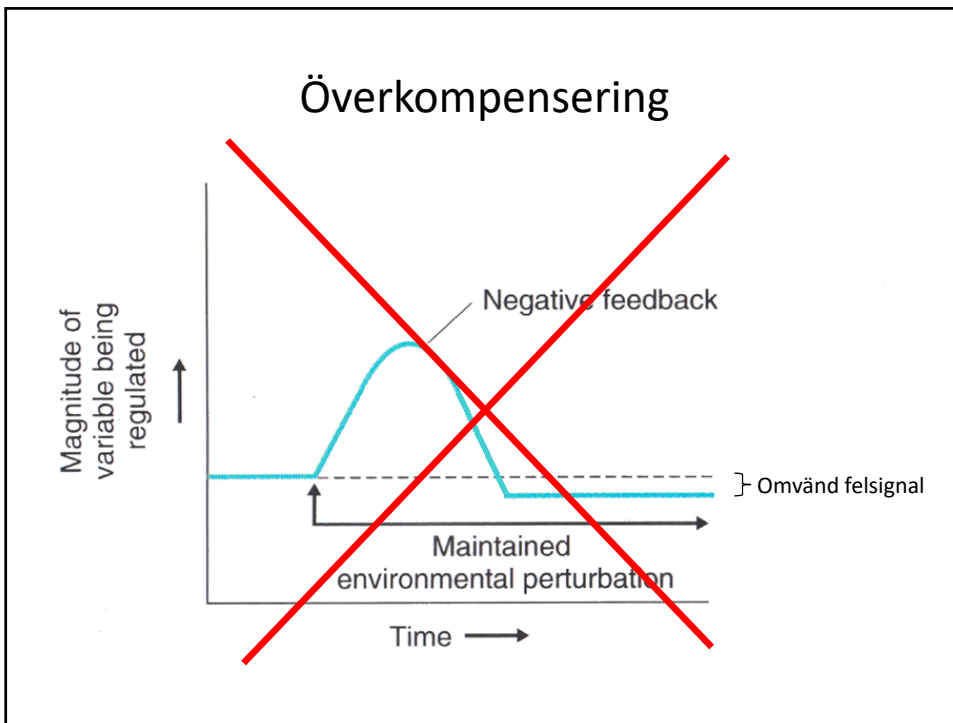

Återkoppling drivs av felsignal

Återkoppling kan ge ringning

Några substanser vars extracellulära koncentrationer regleras

- O_2 : kemoreceptorer, lungor
- CO_2 : centrala kemoreceptorer, lungor
- Protoner: kemoreceptorer, lungor, njurar, CNS
- Vatten: njurar, binjurar, CNS (törst)
- Na^+ : njurar, binjurar
- K^+ : njurar, binjurar
- Ca^{2+} : parathyroidea (tarm, ben, njurar)
- PO_4^{2-} : parathyroidea
- Glukos: pankreas, binjurar, lever, njurar, CNS

Kursens ämnen

fysiologi (latin *physiologia*, av grekiska *physiologia* 'undersökning av naturen'), läran om hur levande organismer, deras organ och vävnader fungerar. Nationalecyclopedin

Olika vetenskapliga områden som utvecklats från fysiologisk forskning är genetik, genteknik, biokemi, biofysik, biomekanik och farmakologi.

Wikipedia

Kunskapens rot är bitter
men frukterna är söta

Aristoteles (384 f.Kr.-322 f.Kr.)